

KINOAKTIV - NOVA SEKCIJA V DRUŠTVU SAVA

Letošnjo pomlad smo v okviru Društva Sava ustanovili filmsko sekcijo KINOAKTIV. Gre za prvo filmsko delavnico v društvu, ki ima za cilj zainteresirati in spodbuditi člane in prijatelje društva k pridobivanju praktičnega znanja iz kinematografije, da bi na koncu programa lahko sami proizvedli krajši dokumentarni ali animirani film.

Verjamemo, da se v vsakem od nas skriva vsaj ena neizrečena zgodba, ki išče pot, kako bo povedana in prikazana. Da bi te zgodbe razkrili, nato jih pa artikulirali in realizirali v obliki gibljivih slik, bomo z udeleženci šli v kreativni proces, ki je včasih negotov, ampak ga je treba sprejeti in uživati v njem, se mu popolnoma prepustiti in dovoliti, da nas včasih pripelje do popolnoma nepričakovanega rezultata.

Delavnica bo razdeljena na dva dela: prvi del bo namenjen dokumentarnemu filmu, skozi filmske projekcije in razprave, potem pa sledi praktično delo, pisanje scenarijev in realizacija kratkih filmov. Drug del bo namenjen animiranemu filmu, možnostim uporabe animacije na kreativen način ter v različnih filmskih žanrih: od animacije osebnih fotografskih arhivov, ki se lahko uporabljajo v dokumentarnih filmih, do realizacije prostih eksperimentalnih oblik. Predavatelji na delavnicah bodo filmski profesionalci, režiserji, producenti, montažerji, snemalci in oblikovalci zvoka, animatorji in

umetniki iz Slovenije in Srbije. Naša ideja je, da bo prva delavnica navdihnjena z estetiko velikega slovenskega in jugoslovanskega snemalca, režiserja in fotografa Karpa Aćimovica Godine, z retrospektivo njegovih del v Dvorani Jugoslovanske kinoteke decembra 2022.

Upamo, da bo KINOAKTIV postal ena izmed rednih dejavnosti društva Sava ter da bo v prihodnjih letih na njej nastalo veliko kratkih filmov, ki ne bodo samo priča o preteklosti, ampak tudi o aktualnih težavah v življenju pripadnikov slovenske manjšine v Srbiji in Beogradu. Prav tako bo delavnica pripomogla k temu, da bodo nekateri člani društva Sava pripovedovali svoje avtentične zgodbe, sodelujoč pri produkciji kulturnih vsebin.

Idejni tvorec in en izmed voditeljev sekcije KINOAKTIV je Vladimir Šojat, dolgoletni aktivni član Društva Sava. Po poklicu filmski montažer, je Šojat že vrsto let tudi filmski producent, video umetnik in režiser. S filmom se ukvarja več kot trideset let, skozi vse žanre in oblike, od celovečernih dokumentarnih filmov do glasbenih videospotov in trailerjev. Poleg njega bosta predavatelja Miloš Tomić, umetnik in avtor animiranih filmov ter Dragomir Zupanc, TV režiser, ter veliko gostov iz Srbije in Slovenije.

Vladimir Šojat
Prevedla: Snežana Goršek

Obisk veleposlanika Republike Slovenije gospoda Damjana Berganta v Društvu Slovencev Triglav v Subotici

Veleposlanik Republike Slovenije, gospod Damjan Bergant, je 31. marca 2022 obiskal Društvo Slovencev Triglav v Subotici. Na tem obisku ga je spremljal Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine.

Člani Društva Triglav so gospoda veleposlanika sprejeli v svojih prostorih na Delčanski ulici. V imenu Društva je goste pozdravil Igor Race, predsednik Društva Triglav. Predstavil je prisotne člane in goste seznanil s težavami, s katerim se srečujejo pri svojem delu. Društvo Triglav bo letos oktobra praznovalo jubilej, in sicer 20 let od ustanovitve. Žal prostori, v katerih so danes, niso primerni za njihove dejavnosti. Pouk slovenskega jezika ne morejo izvajati v njih, temveč se udejanja v prostorih osnovne šole. To mlade oddalji od Društva, kar ni v redu. Lokalna oblast jih je izselila pred nekaj leti iz prostorov, v katerih so imeli boljše pogoje za delo. Gospod veleposlanik je poslušal člane društva Triglav in obljubil, da se bo Veleposlaništvo obrnilo na lokalno samoupravo v Subotici s prošnjo za rešitev problema slovenske skupnosti v Subotici.

Ob tej priložnosti je Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine, prisotne člane Društva Slovencev Triglav seznanil z dejavnostmi, ki jih izvaja Nacionalni svet v zvezi s popisom prebivalstva v Srbiji in je poudaril pomen popisa za slovensko skupnost v Srbiji.

Saša Verbič

Slovenski veleposlanik Damjan Bergant obiskal Društvo Slovencev Emona v Rumi

Dne 14. aprila 2022 je gospod Damjan Bergant obiskal Društvo Slovencev Emona v Rumi. Na obisku ga je spremljal Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji. Obisk se je začel s srečanjem v prostorih Društva Emona, na Partizanski 41. Veleposlanika so pristrčno pozdravili Zoran Jovičić, predsednik Društva Emona ter člani vodstva Društva in slovenskih podjetij, ki delujejo v Rumi.

Gospod Zoran Jovičić je goste seznanil z dejavnostmi članov Društva Emona, med katerim je najbolj obiskana prireditev Beremo s Slovenijo, kjer sodelujejo otroci iz slovenskih društev v Srbiji.

Prisotne člane Društva je v svojem nagovoru pozdravil gospod Damjan Bergant in pohvalil delo članov na ohranjanju slovenskega jezika in identitete. Obisk v Rumi se je nadaljeval v prostorih Mestne občine. Predsednica občine Ruma gospa Aleksandra Ćirić je goste seznanila s

projekti na področju občine Ruma in z življenjem prebivalcem, med katerimi so tudi pripadniki slovenske skupnosti. Gospod veleposlanik se je zahvalil na sprejemu in pohvalil odnos lokalne samouprave do slovenske skupnosti v občini Ruma.

Po obisku na občini, je gospod Damjan Bergant obiskal Vrdnik, kjer

so živeli in delali slovenski rudarji. Na pokopališču v Vrdniku so opazni številni spomenikov s slovenskimi priimki. Gospod veleposlanik je izrazil zanimanje za podatke o Slovencih, ki so tu pokopani in o skrbi za ohranjanje spomenikov. S tem je obisk v Rumi končan.

Saša Verbič

Obisk njegove ekselence gospoda Jana Braathua, ambasadorja OVSE v Srbiji v Nacionalnem svetu slovenske narodne manjšine

Delegacija OVSE v Srbiji je 4. maja 2022 obiskala Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji. V delegaciji so bili njegova ekselenca gospod Jan Braathu, ambasador OVSE, ter Stefan Nuner, vodja za politiko in koordinacijo, Zuzana Pavlikova, višja svetovalka za narodne manjšine, Milica Rodić, nacionalna uslužbenka na projektu, ter Nada Kojadinović, prevajalka.

Goste iz OVSE so v prostorih Nacionalnega sveta na Terazijah 3 v Beogradu sprejeli Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta, Maja Đukanović, namestnica predsednika NS ter predsednica Odbora za izobraževanje, Saša Radić, predsednik Izvršnega Odbora NS, Dragomir Zupanc, predsednik Odbora za kulturo in Dino Dolničar, predsednik Odbora za informiranje.

Po besedah gospoda Braathua je namen njihovega obiska bil seznaniti se z delom Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine in se pogovoriti o omnenjih v zvezi s popisom prebivalstva, ter volitvami za nove Nacionalne svete. Saša Verbič, predsednik NS, je seznanil gospoda ambasadorja z osnovnimi podatki

v zvezi s slovensko skupnostjo, ki živi v Srbiji, o njeni številčnosti ter razširjenosti na območju Srbije, o delovanju Nacionalnega sveta za ohranjanje nacionalne identitete, jezika ter slovenske kulture.

O pouku slovenskega jezika in o izobraževanju nasploh je spregovorila profesorica dr. Maja Đukanović. O medijski predstavitvi slovenske skupnosti v Srbiji, o spletnem portalu Slokult info, Video galeriji in Radio podcastu pa je spregovoril Dino Dolničar. Promotivni film za kampanjo v zvezi s popisom prebivalstva je predstavil Dragomir Zupanc. Za zaključek je o popisu spregovoril Saša Radić, predsednik Izvršnega odbora.

Na koncu sestanka se je gospod ambasador zahvalil na sprejemu.

Saša Verbič

Obisk veleposlanika Republike Slovenije Damjana Berganta v slovenskih društvih v Zrenjaninu in Vršču

Veleposlanik Republike Slovenije v Srbiji, njegova ekselenca Damjan Bergant, je 16. marca 2022 obiskal Društvo Slovencev *Planika* v Zrenjaninu in Društvo Slovencev *Kula* v Vršču. Ob tej priložnosti ga je spremljal Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine. Gospod Bergant se je tega

dne srečal s predstavniki lokalne samouprave v Zrenjaninu, in sicer z gospodom Simom Salapurjem, županom in njegovimi sodelavci. Pogovarjali so se o statusu pripadnikov slovenske narodne manjšine v Zrenjaninu in o načinih, kako lahko lokalna samouprava pripomore k izboljšanju njihovega položaja.

Ugotovljeno je bilo, da so pripadniki slovenske narodne manjšine dobro vključeni v lokalno skupnost in da v medetničnih odnosih ni težav. Srečanja se je v imenu Društva *Planika* udeležila Milena Spremo, predsednica, v spremstvu delegacije Društva. Po obisku Mestne hiše se je gospod veleposlanik odpravil v prostore

Društva *Planika*, kjer se je srečal s člani Društva. Društvo *Planika* je lani praznovalo 20. obletnico delovanja. Ob tej priložnosti je bil posnet dokumentarni film, s katerim so se člani društva predstavili gostom. V pogovoru s člani Društva *Planika* se je gospod Bergant zanimal za težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu in življenju, ter obljubil, da bodo za njihovo reševanje v Zrenjaninu organizirali konzularne dneve.

Po tem se je gospod Bergant odpravil v prostore Društva Slovencev *Kula*, kjer se je s člani Društva pogovarjal o življenju in delu pripadnikov slovenske skupnosti. Gospod veleposlanik je ob tej priložnosti obljubil, da bodo konzularni dnevi za pripadnike slovenske skupnosti organizirani tudi v Vršču. Obisk v Vršču se je zaključil s koncertom slovenskega violinista Mihe Pogačnika v Mestnem muzeju.

Saša Verbič

Prevedla: Lidija Čolić

Po obisku Zrenjanina se je gospod Bergant odpravil v Vršac. Na poti proti Vršču se je ustavil v vasi Velika Greda in se srečal s pripadniki slovenske skupnosti, ki živijo v tem kraju.

Njegova ekscelenca gospod Damjan Bergant se je v Vršču najprej srečal z županjo Vršca, gospo Dragano Mitrović, in njenimi sodelavci v prostorih Mestne hiše. Pogovorili so se o sodelovanju pripadnikov slovenske narodne manjšine in lokalne samouprave v Vršču. Ocenjeno je bilo da je to sodelovanje dobro in da bo tako še naprej.

INTERVJU - Vladimir Šojat

Vladimir Šojat, filmski montažer in član Društva Sava, že dolgo vrsto let nesebično prispeva k uspehu Dnevov slovenskega filma, ter skrbi za to, da se pomembne reči, ki so v zvezi z Društvom Sava in s slovensko manjšino v Srbiji nasploh, zabeležijo na filmskem traku. Trenutno začena z dejavnostjo nove sekcije v Društvu Sava, in sicer gre za filmsko sekcijo Kinoaktiv.

Prosim, da za začetek bralcem Biltena poveste nekaj o sebi.

Po izobrazbi sem filmski montažer, toda že dolgo sem tudi producent, avtor filmov in video umetnik. S filmom se ukvarjam dobrih trideset let, skozi vse žanre in oblike, od dolgometražnih dokumentarnih filmov do glasbenih spotov in trailerjev. V zadnjih sedmih letih si prizadevam razvijati filmske projekte, kot avtor in producent. Z vizualno umetnico in dolgoletno sodelavko Milico Lapčević sem sodeloval na celi vrsti filmskih in video festivalov, ter mednarodnih razstav, od *Centra George Pompidou* v Parizu do *The Kitchen* v New Yorku, preko Geteborga, Gradca, Soluna, Clermont-Ferrana, Vroclava, do znanega *Bauhausa* v mestu Desau, Nemčija, Pasadene, San Franciska in Firenc. Naša video dela in filmi so del muzejskih zbirk v tujini, doma pa se nahajajo v Muzeju sodobne umetnosti v Beogradu. Pred dobrima dvema letoma je bila objavljena knjiga, v katerih je zbranih mojih 11 teoretičnih predavanj o osebah v dokumentarnem filmu z naslovom

„Dugo i netremice - pogled na likove u dokumentarnom filmu“ (DKSG, 2019).

Ko gre za moje slovenske korenine, moja mati je Slovenka in to je vedno s ponosom poudarjala. Na Slovenijo me navezuje tudi to, da sem od svojih otroških dni velik del poletnih počitnic preživel na Gorenjskem, kjer sem se sprehajal po poljih in planinaril. Slovenija je zame vedno bila slika srečnega otroštva. Tudi danes pogosto potujem v Slovenijo in se vedno veselim teh potovanj, ne glede na to, ali so privatna ali poslovna.

V letu, ki je za nami, letu, ko smo svečano praznovali jubilej, 20 let od ustanovitve Društva Sava, si naredil dva sijajna filma. Za tiste, ki jih še vedno niso imeli priložnosti videti, prosim, povej kaj več o njih i o tem, kako sta posneta in kaj pomenita zate?

V prejšnjem letu je v Društvu Sava bilo veliko dejavnosti, dve desetletji obstoja Društva pa sta zaznamovani svečano v Jugoslovanski kinoteki, ob navzočnosti gostov iz Slovenije, in za to priložnost smo pripravili film, ki naj bi predstavil ne samo zgodovine Društva, temveč nas tudi seznanil s posameznimi člani, z veterani, ki so Društvo ustanovili, pa tudi z mladimi močmi, ki nadaljujejo z ohranjanjem tradicije slovenske kulture v Beogradu. Slovenska tradicija se širi po celem svetu, kot je to razvidno iz tega filma, pa tudi izven našega planeta, saj je kranjska klobasa potovala v veselje leta 2009, zahvaljujoč astronautki Suniti Williams, ki je po poreklu Slovenka. Drugi film je posvečen Dnevom slovenskega filma, ki jih že osem let organiziramo v Beogradu, in tudi v Nišu, Novem Sadu, Pančevu ter Smederevu. To ni samo festival, na katerem se predvajajo najnovejši filmi slovenske produkcije, ampak tudi priložnost za srečanja slovenskih in srbskih filmskih avtorjev, z debatami in okroglimi mizami, na katerih se pogovarja o najbolj aktualnih temah v društvu in

kinematografiji. Jubilarni film o festivalu je bil predstavljen na Festivalu slovenskega filma v Portorožu, kjer je pritegnil veliko pozornost.

S temi filmi sem želel dati avtentičen doprinos Društvu Sava, v katerem se spoznal izjemne osebnosti in jih na ta način predstavil tudi širši publiki. Bogata zgodovina Društva Sava in njegove številne aktivnosti so mi, ob mojem dolgoletnem ukvarjanju s filmom, pomagale v realizaciji teh novih slik, na katerih je zabeležen delček zgodovine.

Najnovejši projekt, ki se šele pričanja v Društva Sava, je filmska delavnica Kinoaktiv. Ali bi nam podrobneje pojasnil, za kaj gre?

Filmska delavnica KINOAKTIV je prva tovrstna delavnica v Društvu Sava, v vsakem primeru prva, ki si je zastavila kot cilj spodbuditi člane in prijatelje društva, da pridobijo praktična znanja o kinematografiji in jim omogočiti, da tudi sami izdelajo krajši dokumentarni ali animirani film. Delavnica se bo udeleževala v dveh posebnih segmentih, med vikendi, od petka popoldne do nedelje. En segment bo posvečen dokumentarnemu filmu, predvsem skozi filmske projekcije in diskusijo, potem pa skozi praktično delo, pisanje scenarijev in realizacijo kratkih filmov. Drugi segment bo usmerjen v animirani film, možnostim, da se animacija uporabi na kreativne načine in v različnih filmskih žanrih: od animacije osebnih fotografskih arhivov, ki se lahko uporabijo v dokumentarnih filmih, do realizacije prostih eksperimentalnih oblik. Na delavnicah bodo predavali filmski profesionalci, režiserji, producenti, montažerji, snemalci in dizajnerji zvoka, animatorji in umetniki. Za sodelujoče so prejšnje izkušnje z delom na filmu zaželeni, ne pa obvezne. Realizirani filmi bodo predvajani decembra, v dvorani Jugoslovanske kinoteke, v okviru že tradicionalne revije Dnevi slovenskega filma.

Kako bi nam iz svojega zornega kota opisal delo na organizaciji revije Dnevi slovenskega filma in kaj zate pomeni sodelovanje na enem takšnem projektu?

Zahvaljujoč Dragomirju Zupancu, ki je spiritus movens te prireditve, sem se pred petimi leti priključil organizacijskemu odboru, z željo, da bi dvignili raven profesionalizma, povečali vidnost slovenskih filmov in razširili fokus na dokumentarno in kratkometražno produkcijo. Sledeč dosežke sodobne slovenske filmske produkcije, smo naredili bogat in raznovrsten program, katerega cilj ni samo predstaviti najnovejše stvaritve, ampak veliko več, kot to. Ta revija je priložnost za srečanja slovenskih in srbskih filmskih avtorjev, nove dialoge in nova prijateljstva, tribune, ki obdelujejo najbolj aktualne teme v družbi in kinematografiji, tu so pa tudi delavnice, razstave, promocije novih prispevkov o kinematografiji in drugo. Moj osebni doprinos reviji Dnevi slovenskega filma je tudi program DSF+, selekcija, na kateri se lahko pogledajo najbolj aktualni kratki, dokumentarni in igrani, eksperimentalni filmi, ter politično angažirane stvaritve, katera bolj redko najdemo v kino-dvoranah.

Za mnoge režiserje je kratki film prvi in najpomembnejši izraz njihovih idej na začetku kariere, tako da skozi DSF+ spremljamo generacije slovenskih sineastov in njihov razvoj. Kot selektor in pobudnik DSF+ sem ustvaril odlično sodelovanje z Domom kulture Studentski grad, katerega filmski program je na ta način dodatno obogaten, projekcije pa so zelo dobro obiskane. DSF+ omogoča tudi občinstvu z Novega Beograda, da obišče festival in si v sosesčini ogleda njegov program.

Kakšni so filmski načrti za tekoče leto 2022?

Poleg že dogovorjenih filmskih delavnic, se bom predstavil na turneji s filmom, katerega sem produciral, posnel in montiral v letu 2021, z naslovom „Duga Resa“. Film, ki je prejel nagrado publike in nagrado za montažo na beograjskih festivalih, bo predvajan v sosednjih državah ter v Sloveniji. Tu je še nekaj filmov v moji produkciji, ki bodo letos imeli premiero, doma in v tujini, upam pa tudi, da se bo uresničilo sodelovanje s filmskimi producenti iz Slovenije.

V letu 2022 se prične realizacija serije kratkih filmov o znamenitih Slovencih, ki so živeli in delali v Beo-

gradu in Srbiji, od skladateljev Mihovila Logarja in Davorina Jenka, preko gledališkega režiserja Bojana Stupice in igralca ter režiserja Steva Žigona, filmskega ustvarjalca Želimirja Žilnika, do pilota Edvarda Rusjana, ki je tragično umrl pri Kalemegdanu, ob svojem pionirskem poletu pred več kot sto leti. Ti filmi naj bi bili že letos predvajani na javnem servisu RTS. Naj omenim tudi filmsko retrospektivo Karpa Aćimovića Godine, slavnega snemalca in režiserja jugoslovanskega filma, katero spremlja posebno tiskana publikacija, ter okrogla miza posvečena njegovemu delu. Dnevi slovenskega filma se počasi bližajo jubileju, desetletnici obstoja, in to bo zagotovo priložnost za nova sijajna srečanja in dejavnosti.

Ali bi za konec želel še kaj povedati bralcem Biltene?

Predvsem bi želel spodbuditi bralce Biltene, naj si ogledajo čim več filmov, in jih povabiti, da se vključijo v KINOAKTIV, kjer bodo imeli priložnost pridobiti nova znanja in izkušnje na področju gibljevih slik.

Ivana Mandić

Prevedla: Maja Đukanović

Priznanje Saši Verbiču ob 30. obletnici državnosti Republike Slovenije

V rezidenci Veleposlanika Republike Slovenije v Srbiji, njegove ekselence gospoda Damjana Berganta, so 1.6.2022 Saši Verbiču, predsedniku Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji, podelili priznanje Vlade Republike Slovenije ob 30. obletnici državnosti Republike Slovenije.

Spominsko medaljo in poveljo je Saši Verbiču vročil, v imenu Vlade Republike Slovenije, njegova ekselence gospod Damjan Bergant.

Ivana Mandić

KULTURNI DOGODKI V DRUŠTVU SAVA

PROMOCIJA ČASOPISA SLOVENIKA

V prostorih Društva Slovencev Sava v Beogradu smo v sredo, 11. maja imeli promocijo Slovenike – časopisa za kulturo znanost in izobraževanje, katerega založnika sta Nacionalni svet slovenske manjšine v Srbiji in Filološka fakulteta Univerze v Beogradu.

Sedma, tematska številka Slovenike je naslovljena *Mladi slovenisti: drugo stoletje*, v njej pa so prispevki mladih beograjskih slovenistov in mladih slovenistov iz drugih univerzitetnih centrov, ki so tako ali drugače povezani z beograjsko slovenistiko. Številko so predstavile članice uredniškega sveta Slovenike, red. prof. dr. Alojzija Zupan Sosič ter glavni in odgovorni urednici red. prof. dr. Maja Đukanović in Biljana Milenković Vuković.

Gostja iz Ljubljane, prof. dr. Alojzija Zupan Sosič je poudarila pomen obstoja znanstvenega časopisa kot je Slovenika, z vsemi njegovimi značilnostmi, predvsem pa to, da gre za eno redkih znanstvenih publikacij, katera je ustanovljena in se razvija na pobudo in v okviru narodne manjšine. Glavni in odgovorni urednici, Maja Đukanović in Biljana Milenković Vuković, ki sta tudi članici Društva Sava in Nacionalnega sveta slovenske manjšine v Srbiji, sta ob napovedi osme, spregovorili o tej, o prejšnjih in

naslednji številki Slovenike, ter poudarili, da je v zelo kratkem obdobju časopis precej visoko kategoriziran v znanstvenih klasifikacijah.

Goste, med katerimi sta bili tudi članici uredništva iz Slovenije, red. prof. dr. Mateja Pezdirc Bartol in dr. Mojca Nidorfer, je s prisrčnimi besedami pozdravil predsednik Društva Sava in Nacionalnega sveta slovenske manjšine, Saša Verbič. Med gosti so bili tudi drugi člani uredništva in avtorji prispevkov, ter zvesti bralci Slovenike.

Dogodek je bil zelo dobro obiskan, saj je šlo za eno prvih druženj na Terazijah po koronskih ukrepih. Po uradnem delu se je razvil živahen pogovor med našimi gostjami, študenti in člani društva. Obujali smo spomine na predavanja naših gostij iz Ljubljane v prostorih Društva, ter na mnoga srečanja v Ljubljani in Beogradu.

Nejc Robida

DOJNA OBLETNICA SLOVENISTIKE NA FILOLOŠKI FAKULTETI V BEOGRADU

V začetku maja smo na slovenistiki v Beogradu obeležili 115. obletnico poučevanja slovenskega jezika in 15. obletnico ustanovitve lektorata, oziroma štiriletnega vzporednega študija slovenščine na Oddelku za splošno jezikoslovje Filološke fakultete v Beogradu.

Obletnico smo uradno začeli praznovati v sredo, 11. maja, v Sejni dvorani Filološke fakultete v Beogradu. Nagovorili so nas prof. dr. Iva Draškić Vićanović, dekanja Filološke fakultete v Beogradu, nj. eksc. Damjan Bergant, veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu, prof. dr. Natalija Panić

Cerovski, vodja Oddelka za splošno jezikoslovje, dr. Mojca Nidorfer, vodja programa Slovenščina na tujih univerzah na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik, red. prof. dr. Mateja Pezdirc Bartol, predstojnica Oddelka za slovenistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, red.

prof. dr. Maja Đukanović, vodja lektorata za slovenski jezik v Beogradu pa je predstavila razvoj slovenistike v Srbiji.

V svojem nagovoru je profesorica Đukanović poudarila pomen in

podporo Društva Sava ter Nacionalnega sveta slovenske manjšine za pouk slovenskega jezika in kulture na Filološki fakulteti v Beogradu. Zahvalila se je dosedanjim lektorjem,

ki so prispevali k razvoju slovenistike: Rut Zlobec, Zvonka Kajba, Tatjana Bukvič, Andreja Ponikvar, Laura Fekonja Fonteyn, Melita Vešner, ter sedaj dr. Tanja Tomazin, Nejc Robida in asistentka Jelena Budimirović. Lektorat v Beogradu intenzivno sodeluje tudi s slovenistom prof. dr. Željkom Markovićem s Filozofske fakultete v Novem Sadu, s Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik ter Oddelkom za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani. Lektorat za slovenistiko deluje v okviru Oddelka za splošno jezikoslovje, za kar gre iskrena zahvala predvsem prof. dr. Vesni Polovini ter kolegicam in kolegom z oddelka.

Ob tem jubileju je na predlog Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, slovenistike v Beogradu in Veleposlaništva Slovenije Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport red. prof. dr. Maji Đukanović podelilo priznanje za zasluge na področju slovenskega jezika. Prejela pa je tudi zahvalo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani za njeno dolgoletno pedagoško, znanstvenoraziskovalno in mentorsko delo, s katerim je ključno prispevala k vzpostavitvi in uspešnem izvajanju diplomskega in podiplomskega študija slovenščine na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu, in njene številne raziskovalne dosežke ter objave na področju slovenistike. Profesorice Đukanović pa ne odlikujeta samo visoka strokovnost in predanost pedagoškemu delu, ampak tudi velika empatičnost do študentov in študentk.

Na tem mestu kolegi z lektorata Maji še enkrat in predvsem iskreno čestitamo!

Za sodelovanje in pomoč pri organizaciji se iskreno zahvaljujemo Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu, Ministrstvu za znanost, šolstvo in šport, Filološki fakulteti Univerze v Beogradu in Društvu Slovencev Sava.

Nejc Robida

150. OBLETNICA ROJSTVA JOŽETA PLEČNIKA V CERKVI SVETEGA ANTONA PADOVANSKEGA V BEOGRADU

Ob 150. obletnici rojstva velikega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika, je Veleposlaništvo Slovenije v sodelovanju z Avstrijskim kulturnim forumom, Veleposlaništvom Češke in Društvom Slovencev v Beogradu - Društvom Sava ter Frančiškanskim samostanom Sv. Antona Padovanskega, organiziralo koncert za orgle in klavir, v izvedbi profesorja Daliborja Miklavčiča z Glasbene akademije iz Ljubljane. Ob tej priložnosti je tudi odprta razstava Plečnikovih del v tej cerkvi Sv. Antona Padovanskega v Beogradu, katera je delo arhitekta Jožeta Plečnika.

Jože Plečnik je bil rojen 23. januarja 1872 v Ljubljani in je eden najpomembnejših slovenskih arhitektov, ki je v veliki meri prispeval k avtentični in edinstveni podobi slovenske prestolnice, njegovega rojstnega mesta.

Študij arhitekture je Plečnik pričel leta 1894 na dunajski Akademiji uporabnih umetnosti, pri profesorju Otu Wagnerju, s katerim je tesno sodeloval do leta 1900. To sodelovanje mu je omogočilo, da se seznani z dunajskim slogom – dunajska secesija, ki je vpeljala novosti v arhitekturo, ter se usmerila v bolj enostavne geometrične in floralne oblike, brez dekorativnih motivov. Plečnik se seveda ni ustavil pri enem slogu, temveč je skozi svoje

dolgoletno delo ustvaril osebni arhitektonski stil, po katerem je tudi danes znan.

Svojo kariero je Plečnik gradil v Ljubljani, na Dunaju, v Beogradu in Pragi, kjer je pustil številne stavbe, znane po izvirnem stilu in veliki umetniški vrednosti. Med najbolj znane Plečnikove stvaritve sodijo Tromostovje, Kongresni trg, Narodna in univerzitetna knjižnica Slovenije v Ljubljani, Cerkev Svetega Antona Padovanskega v Beogradu, Cerkev Svetega Duha, vila in hiša Langer na Dunaju, in dvorec Hrad v Pragi, ki je uvrščen v UNESCO izročilo.

Josip Jože Plečnik je umrl v svojem rojstnem mestu v 84. letu. Njegov dom v Ljubljani je postal muzej, posvečen življenju in delu velikega arhitekta, v okolici Ljubljane pa se nahaja tudi več njegovih doprskih kipov in kipov, ki nas spominjajo na njegovo delo. Leta 2021 so nekatere med Plečnikovimi stvaritvami v Črni in v Ljubljani uvrščene v UNESCO seznam svetovnega izročila, z imenom Dela Jožeta Plečnika v Ljubljani – Urbanistični dizajn usmerjen v človeka.

Tijana Milojević

Prevedla: Maja Đukanović

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek

za vpis **osebno** dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni

imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

20 REDNA LETNA SEJA SKUPŠČINE DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU - DRUŠTVA SAVA

(dne 23.03.2022 ob 18. uri v prostorih Društva Sava, Terazije 3/IX, Beograd: izpis iz Zapisnika)

Sejo Skupščine je vodil Predsednik Skupščine Društva Sava Dragomir Zupanc, skupaj s podpredsednikom, Vladimirjem Žnidarčičem.

Predsednik Skupščine Društva Slovencev v Beogradu - Društva Sava Dragomir Zupanc je pozdravil prisotne člane Društva, delegate in cenjene goste.

Na podlagi podpisov prisotnih delegatov je sklenjeno, da obstaja kvorum, saj je od 63 delegatov na seji prisotnih 38, kar je po Statutu zadostno število.

Za zapisnikarico je izvoljena Vesna Milošević, sekretarka Skupščine Društva.

Pred začetkom dela so prisotni z minuto molka počastili spomin na člane, ki so preminuli v obdobju med dvema sejama Skupščine.

Predlagani dnevni red je bil poslan vsem delegatom pred sejo Skupščine.

Predsednik Skupščine je predlagal naslednji dnevni red:

PREDLOG DNEVNEGA REDA

XIX redne letne seje Skupščine Društva Slovencev Sava v Beogradu

1. Sprejetje dnevnega reda s potrditvijo kvoruma
2. Potrditev zapisnika XIX redne letne seje skupščine Društva SAVA;
3. Poročilo Predsedstva Društva o delu za leto 2021;
4. Poročilo odbora za kulturo za leto 2021;
5. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika za leto 2021;
6. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe za leto 2021;
7. Finančno poročilo za leto 2021 s potrditvijo novih članov Društva Sava;
8. Poročilo Nadzornega odbora o delu za leto 2021;
9. Sprejem programa dela in načrta dejavnosti za leto 2022;

10. Sprejem finančnega načrta za leto 2022;

11. Razno.

1. Dnevni red je soglasno sprejet.
2. Potrditev zapisnika s XIX redne letne seje skupščine Društva Slovencev SAVA v Beogradu
Zapisnik je soglasno sprejet.
3. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2021
Predsednik Društva Saša Verbič je prebral poročilo o delu Društva Sava za leto 2021.
Poročilo je soglasno sprejeto.
4. Poročilo odbora za kulturo za leto 2021
Vesna Milošević, sekretarka Skupščine Društva je prebrala poročilo predsednika odbora za kulturo Dragomira Zupanca o delu odbora za kulturo.
Poročilo je soglasno sprejeto.
5. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika
Ivana Mandić je prebrala poročilo učiteljice Tatjane Bukvič o dopolnilnem pouku slovenskega jezika v Društvu Sava za leto 2021.
Poročilo je soglasno sprejeto.
6. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe
Dirigentka ženskega pevskega zbora Pojoča družba Višnja Dimitrijević je prebrala poročilo o dejavnostih zbora v letu 2021.
Poročilo je soglasno sprejeto.
7. Finančno poročilo za leto 2021 s potrditvijo novih članov Društva Sava
Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančno poročilo za leto 2021 in predlagal potrditev sprejema novih članov Društva Sava.
Poročilo je soglasno sprejeto, enako tudi sprejem novih članov.
8. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2021

Poročilo o delu Nadzornega odbora je prebrala Ivana Mandić. Nadzorni odbor je izrazil mnenje, da je bilo delovanje Društva Sava v letu 2021 zakonito in v mejah normativnih aktov Društva, zato je na temelju člena 19. Statuta Društva Skupščini predlagal, da to poročilo potrdi in sprejme.

Poročilo je soglasno sprejeto.

9. Sprejem programa dela, načrta dejavnosti in finančnega načrta za leto 2022

Predsednik Društva Sava Saša Verbič je prebral podroben delovni program in načrt dejavnosti za leto 2022.

Program dela je soglasno sprejet.

10. Sprejem finančnega načrta za leto 2022

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančni načrt za leto 2022.

Načrt je soglasno sprejet

11. Razno

Ni bilo predlogov niti novih informacij.

Beograd 23. 3. 2022

Predsednik Skupščine Društva Sava

Dragomir Zupanc

SVEČANI KONCERT OB 10. OBLETNICI KONZULATA REPUBLIKE SLOVENIJE IN 25. OBLETNICI DRUŠTVA SLOVENCEV KREDARICA V NOVEM SADU

Najstarejše združenje Slovencev v Srbiji, Kredarica iz Novega Sada je praznovalo svoj jubilej, 25 let od ustanovitve. Obenem je obeležena tudi 10. obletnica delovanja častnega konzulata Republike Slovenije v Srbiji.

Koncert je bil organiziran v svečani dvorani Mestne hiše v Novem Sadu, med drugim pa so se ga udeležili: Primož Križaj, konzul Republike Slovenije v Srbiji, Aleksandar

Petrović, namestnik župana Novega Sada in Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine.

Goste je nagovoril in pozdravil častni konzul Republike Slovenije v Srbiji, gospod Rajko Marić. V svojem nagovoru je predstavil dejavnosti častnega konzula v preteklem desetletju. Na doprinosu v odnosih med Srbijo in Slovenijo se mu je zahvalil konzul Primož Križaj, ki mu je ob tej priložnosti podelil zahvalo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Prisotne je nagovoril tudi Aleksandar Petrović, namestnik župana Novega Sada, ki je čestital jubilej Društvu Slovencev Kredarica in Rajku Mariću, častnemu konzulu Slovenije.

Društvo Slovencev Kredarica premore celo tri pevske zборе. Najprej je nastopila ženska vokalna skupina Verse, z dirigentom Borutom Pavličem, potem moška pevska skupina Fantje in na koncu Mešani zbor DS Kredarica, z dirigentko Dunjo Huzjan.

Na programu so bile slovenske ljudske pesmi in sodobne popularne skladbe. Proslava je zaključena z druženjem gostov s člani Društva v prostorih Kredarice.

Saša Verbič

Prevedla: Maja Đukanović

PODPISAN PROTOKOL O SODELOVANJU MED KULTURNIM CENTROM VRŠAC IN NACIONALNIM SVETOM SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE

V okviru manifestacije Dnevi slovenske kulture, ki jo organizirata Društvo Slovencev Kula Vršac in Kulturni center Vršac, je v ponedeljek, 28. 3. 2022 v galeriji Doma vojske bila odprta razstava Naša pot v Banat.

Avtor razstave je Vladimir Vučković, sama razstava pa predstavlja neke vrste hommage obdobju naseljevanja

Slovencev v Banat po Drugi svetovni vojni. S fotografijami in predmeti razstava prikaže kolonizacijo skozi prizmo ene družine.

Razstavo je odprl direktor Kulturnega centra Vršac Davor Stojković, prisotne pa so nagovorili član mestnega sveta za kulturo dr. Trajan Kačina, predstavnik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine Jadranka Bugarinov in Snežana Vidregar predsednica Društva Slovencev Kula. O razstavi je spregovoril sam avtor.

Letošnji Dnevi slovenske kulture so rezultat dolgoletnega sodelovanja med Kulturnim centrom in Društvom Slovencev Kula, sodelovanje pa je dodatno izboljšano tega dne, s podpisom protokola o sodelovanju med Kulturnim domom in Nacionalnim svetom slovenske narodne manjšine.

Več o dogodku na povezavi:

<https://www.kulcentar.com/item/1381-po%C4%8Ddeli-dani-slovena%C4%8Dke-kulture>

Prevedla: Lidija Čolić

UČIMO SE SLOVENSKO

KOPER V MOJEM SRCU

Še malo in končala bom s študijem na Konservatoriju za glasbo v Padovi v Italiji. Po daljšem razmisleku, kje bi nadaljevala s študijem in najbolje izpopolnila svoje profesionalno usposabljanje za glasbeno terapevko, sem se odločila, da bo to v Kopru na Pedagoški fakulteti na Oddelku za magistrski študij inkluzivne pedagogike. Na fakulteti so me sprejeli profesionalno in srčno. Dogovarjanje o vpisu še traja.

Mesto Koper je posebna zgodba. V njem se izmenjuje resnost in pomembnost luke za gospodarstvo Slovenije

nasproti izjemnim zgodovinskim znamenitostim malteške kulture, ki je bila prisotna na teh prostorih več stoletij. Navdušila me je Pretorska palača iz 12. stoletja, ki deluje monumentalno in izgleda, kot da objema trg z južne strani. Prepletena je z beneško gotiko in ima vpadljivo pročelje, na katerem so vklesani zgodovinski grbi Kopra. V bližini je Koprski zvonik, nekoč samostojna zgradba, a v 15. stol. dodan stolni cerkvi Marije Vnebovzete. V zvoniku se nahaja najstarejši zvon v rabi v Sloveniji, ki je bil ulit že davnega leta 1333 v Benetkah. Sedaj se ponosno dviga nad čipkasto okrašenimi zgradbami v okolici. Na pročelju stolnice sta dva kipa: Marija z Jezusom iz 19. stol. in Žalostna Mati božja iz 15. stol. Da Pontejev vodnjak na Prešernovem trgu je bil postavljen že leta 1423, kasneje (v 16. stol.) je bil prenovljen, dobil je novo baročno podobo, od vsega začetka pa je bil povezovalna točka takratnega otoka Kopra z zaledjem na celini. Tu se je končal vodovod, ki je dovajal vodo v mesto.

V Kopru je prava eksplozija različnih stilov skozi stoletja, človek se počuti kot v časovnem stroju. Ostali del Kopra je v glavnem sodoben, a usklajen s starim. Veliko je novogradenj in še se gradi. Mesto deluje urejeno, dostopno, kulturno, netendenciozno.

Premalo časa sem preživela v Kopru, z vsem srcem si ga želim še obiskati, saj vem, da je v mojem srcu našel pomembno mesto, in v katerega se bom z veseljem vrnila.

Emilija Milinković

OBISK ŠOLE NIKOLA TESLA IZ BEOGRADA V DRUŠTVU SAVA

V torek, 15. marca 2022, so dijaki I/7 razreda obiskali Društvo Slovencev v Beogradu – Društvo Sava. Na začetku srečanja sta gostitelja, Tatjana Bukvič, učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v Društvu in Saša Verbič, predsednik Društva, pristrčno pozdravila profesorico angleščine Aleksandro Radić in dijake v prostorih Društva.

Po kratkem uvodu o zgodovini Slovenije, kot neodvisne države, so si dijaki ogledali promotivni film o Sloveniji, v katerem so predstavljene njene naravne lepote in znamenitosti, po katerih je prepoznavna. Dijaki so v parih izpolnili kratek vprašalnik o

osnovnih podatkih o Sloveniji (glavno mesto, valuta, na katere države Slovenija meji ipd.).

Osrednji del obiska je bil namenjen kvizu o slovenskem jeziku in zanimivih dejstvih, katerih dijaki morda prej niso poznali. Dijaki so z veseljem sodelovali v kvizu in se preizkusili v branju slovenskih stavkov. Dojeli so, da čeprav sodi v isto jezikovno skupino, obstaja veliko besed, ki imajo različen pomen v slovenščini in srbsčini, kljub temu, da so enake ali podobne.

Na koncu so dijakom predstavljene možnosti nadaljevanja šolanja na srednjih šolah in fakultetah v Sloveniji, glede na to, da sta Srbija in Slovenija

podpisnici bilateralnega sodelovanja o brezplačnem šolanju.

Aleksandra Radić

Prevedla: Maja Đukanović

Aleksandra Radić, profesorica angleščine, je Društvu Sava poslala pismo šole ETŠ Nikola Tesla, v katerem se ravnatelj Branko Subotić zahvaljuje za lep sprejem in kakovosten program ob obisku te šole v Društvu Sava.

Aleksandra je dodala, da se je po obisku, v okviru programa mobilnosti udeležila tečaja o Sloveniji, kjer je poseben vtis nanjo naredila profesorica Saša Bogataj.

DRUŽINSKI OBISK V SLOVENIJI

Medtem ko so moji vtisi še sveži, želim deliti lepote sončnega februarskega dne na Bledu. Razmišljal sem,

da bi šel v kraj, ki ga redkeje vidimo, in na koncu smo pravzaprav le uživali ob jezeru, se napijali sončnih žarkov in hodili po najbolj utrjenih poteh. V približno dveh urah lahko obhodite celotno jezero. Vendar smo se odločili, da naredimo krog z avtom, stojimo in hodimo po za nas zanimivih mestih. Lesena promenada, mirna, bistra voda in race so nas nekako pomirile. Kontrast med snegom ob cesti in vijolicami, ki že počasi cvetijo. Čudovito, da ni bilo veliko ljudi, saj smo bili v petek. Večina barov je trenutno odprtih samo ob vikendih. Tudi ko smo namesto na njihovo čudovito teraso prišli do znamenite krempite iz hotela Park, smo jo morali vzeti s seboj in pojesti na klopici pred hotelom. Česnja na torti je bila naša kavarna na vrtu ob jezeru, ob katerem je bilo igrišče. Otroci so našli prijatelje in pozabili na nas, mi pa smo v miru uživali v razgledu na otok in grad. lepota!

Jezero Jasna pri Kranjski Gori je res lep zimski prizor. Dejansko je sestavljen iz dveh ribnikov, ki sta trenutno skoraj popolnoma zamrznjena. Kip Kozoroga je prva stvar, na katero boste naleteli tukaj. Sprehod do jezera je lep in kratek. Pravijo, da je od Kranjske Gore do jezera krasen sprehod, a tokrat smo prišli z avtom. Dramatični gorski vrhovi okoli jezera so videti osupljivi.

Bled je kraj popolne ljubezni. Za dolge sprehode, vožnje s čolnom, lahke izlete. Vse je nekako majhno, tesno in fino organizirano. Možnosti za aktivne počitnice je ogromno, v miru pa se lahko podate tudi v zen način in kušar.

Ivan Ajdačić

OBISK ČLANOV FOLKLORNE SKUPINE KPP BAZOVICA Z REKE

Konec marca 2022 so nas s svojim obiskom razveselili člani Kulturno-prosvetnega društva Bazovica. To društvo Slovencev je bilo ustanovljeno leta 1974 in je najstarejše zunaj Slovenije. Poimenovano je po vasi pri Trstu, kjer so padle prve slovenske žrtve fašističnega nasilja. V tem precej dolgem obdobju so nastale številne interesne skupine: dramsko-recitatorska, plesna, folklorna, planinska,

mladinska, literarna skupina in knjižnica, fotografska, glasbena. Imajo tudi mešani pevski zbor in, seveda, dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture. Organizirajo gostovanja z različnimi programi (glasbeni, gledališki...), predavanja z različno tematiko, razstave.

Cilj njihovega potovanja je bil Ohrid, kjer so se udeležili mednarodnega folklornega festivala. Pred tem so se najprej ustavili v Beogradu, potem v Nišu in Skopju, po nastopu v Ohridu pa so obiskali še člane Društva Slovencev v Bitoli.

V prostorih našega društva smo najprej poslušali poročilo o različnih dejavnostih njihovega Društva, nadaljevali smo v prisrčnem pogovoru in tudi zapeli. Vzdušje je bilo takšno kot pred korono, brez mask in skritih nasmehov in izrazov.

Od daleč so prišli, to je bilo precej naporno potovanje, toda zahvaljujoč njihovemu neutrudljivemu prizadevanju in ljubiteljski vnemi se nam je zdelo, da s svojim početjem spet sestavljajo razbite delčke nekdanje "Juge". Slovenci na Hrvaškem so obiskali Srbijo in Makedonijo in s tem potdili svojo ljubezen do ljudi in do ohranjanja slovenske kulturne dediščine. Hvala iz vsega srca!

Duška Tomić

POJOČA DRUŽBA

O MAJSKIH KONCERTIH POJOČE DRUŽBE

Pred samim koncem te sezone je Pojoča družba dobila krasno priložnost sodelovanja na dveh zanimivih dogodkih. V okviru proslave jubileja zbora International Belgrade Singers smo nastopile kot gostje na njihovih dveh koncertih. Omenjeni zbor obstaja deset let, in v njem nastopajo ljudje iz celega sveta, oziroma njegovi člani so pripadniki diplomatskega kora, ki trenutno živijo in delajo v Beogradu. Čeprav je amaterski, zbor odlikuje visoka profesionalnost in sijajen zvok.

Zbor vodi gospa Olga Biserčić, sicer asistentka maestra Bojana Sudića in druga dirigentka zbora RTS. Repertoar zbora je predvsem zanimiv zato, ker glasbo izvajajo v različnih svetovnih jezikih (tudi v eksotičnih, afriških), saj je ideja, da bi vsak od članov prinesel neko „svojo“ pesem, ki poteka iz krajev odkoder oseba prihaja. Ravno zaradi negovanja različnosti so se odločili povabiti Pojočo družbo kot gostujočo na dveh koncertih, saj gre za edini slovenski zbor v našem mestu.

Tema koncertov je, glede na letni čas, bila ljubezen. Publika je imela priložnost uživati v najlepših ljubezenskih pesmih iz različnih koncev sveta.

Prvi od dveh koncertov je bil v znanem Gvarnerijusu, 20. maja, drugi koncert, z istim konceptom, pa je bil dva dni pozneje v Artget galeriji, KCB. V veliko čast nam je bil nastop v dvorani Gvarnerijus, saj gre za eno najbolj referenčnih dvoran v Beogradu, kjer nastopajo največji zvezdniki klasične glasbe, in v kateri se redko dobi priložnost za nastop. Glede na to, da so vsi koncerti v Artget galeriji v organizaciji KCB (Kulturni center Beograda), nam je zelo pomembno, da smo skozi ta nastop ustanovili sodelovanje tudi s to institucijo.

Pojoča družba se trenutno pripravlja za svoje jubilarno, deseto sodelovanje na festivalu zborov v Sloveniji, konec junija, kar bo na najboljši način saokrožilo to, do sedaj najbolj izpolnjeno sezono našega zbora.

Višnja Dimitrijević
Prevedla: Maja Đukanović

Vabilo članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblaci...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (drustvosava@gmail.com).

OTROŠKI KOTIČEK

BEREMO S SLOVENIJO V RUMI

V nedeljo, 22. maja 2022, smo v Rumi z učenci iz Vršca, Smedereva, Rume, Beograda in Zrenjanina zaključili projekt Beremo s Slovenijo, ki je dragocen del naših dejavnosti v Nacionalnem mesecu skupnega branja.

V soboto, 21. 5., se je uvodnega dela z naslovom Skuhaj mi pravljico udeležilo 23 učencev. Led smo prebili z medsebojnim spoznavanjem.

Odmore so učenci izkoristili za igro na igrišču ter v telovadnici.

Ob okusnem kosilu in v delavnicah se nam je pridružilo še 12 učencev iz okoliških krajev. Delavnice je vodilo 5 mentorjev, v projektu je sodelovalo tudi več spremljevalcev.

Letošnje srečanje smo posvetili ustvarjalnemu delu pisateljice in **naše gostje Majde Koren**.

V prvem delu smo ob video gradivu in učnih listih spoznavali **glavne junake pisateljinih pravljič, zgodb in stripov**. Uvodni del sta vodili učiteljici DP slovenščine Rut Zlobec in Tatjana Bukvič.

Sledilo je kratko predstavljanje pisateljice Majde Koren in njenega dela ter v nadaljevanju delo v USTVARJALNI DELAVNICI, v kateri so učenci ustvarjali in predstavljali svoje zgodbe. Delavnico je vodila Majda Koren.

Po odmoru so bili mladi razdeljeni v pet skupin, skupino so izbrali glede na svoj interes in so jo po sladolednem odmoru zamenjali.

V LIKOVNI DELAVNICI so risali strip po besedilu iz knjige Majde Koren (mentorica Sonja Šumanović, članica DS Emona Ruma). Mlajši učenci so na leseno podlago lepili motive iz narave iz naravnih materialov.

V KUHARSKI DELAVNICI so pripravili pečen bezeg, belokranjsko pogačo, rogljičke in sadne košarice (mentorice članice DS Emona Ruma).

ČEBELARSKA DELAVNICA: učenci so se preko video posnetka in PP predstavitev seznanili s pomenom čebel, praznika čebel, spoznali slovensko avtohtono vrsto, čebelo sivko, spoznali opravo čebelarjev, poskusili izdelke iz medu ... (mentorja člana Društva čebelarjev Ruma).

GLASBENA DELAVNICA: v njej so se učenci naučili zapeti slovenski ljudski pesmi z naslovom Na planincih sončece

sije in Pastirče mlado in milo. Pripravili so se za večerni nastop (mentor Ljubo Popović, prijatelj DS Emona Ruma).

NOVINARSKA DELAVNICA: učenci so zabeležili dogajanje na delavnicah, opravili intervjuje z udeleženci, videno dokumentirali in pripravili zapis za objavo (mentorici učiteljici dop. pouka slovenščine).

Po večerji so udeleženci predstavili svoje delo v delavnicah in zapeli pesmi, nato pa prisluhnili predstavitvam knjig avtorice in gostje našega srečanja Maje Koren ter reševali naloge, ki jih je pripravila za to priložnost.

Po njenem nastopu je nastopil čas za branje. Otroci so v posteljo vzeli knjigo, ki so si jo izbrali že na začetku srečanja. Njihova naloga je bila prebrati zgodbo ali pesem in jo predstaviti ostalim. Za nagrado so prejeli pohvalo za superbralko, superbralca. SUPERBRALKA JE POSTALA SARA ŠERIFOVIĆ.

Uradni zaključek srečanja je sklenil z nagovorom Zoran Jović, predsednik DS Emona Ruma in vodja projekta, ki je vsem udeležencem zaželel še naprej veliko zadovoljstva ob branju knjig. Zahvalil se je predsednicama DS Kula Vršac, Snežani Vidergar in predsednici DS Martin Krpan, Ikoniji Luknar Popović, mentorjem, članicam DS Emona Ruma, predstavnikom iz Zrenjanina, družini Oklopčija, in učiteljicam.

V nedeljo dopoldan so si učenci izmenjali izkušnje in vtise. Pisateljica je vsem podarila motivacijsko gradivo za spoznavanje njenih junakov, za dop. pouk slovenščine pa knjigi Rudi in Nace oz. Lipe ter Skuhaj mi pravljico. Učenci so pospravili prostore, se poslovili od pisateljice in se pripravili za še zadnjo delavnico iz NARAVOSLOVJA. Na sprehodu skozi Rumo in park ob Borkovcu so nabirali cvetove ter pripravili herbarij. Seznanili so se s slovenskim poimenovanjem trav in cvetic (mentorica Tanja Kovačević, članica DS Emona Ruma).

Pisateljica Majda Koren pa je pot nadaljevala v Novi Sad, kjer se je v DS Kredarica srečala s pisateljico Marijo Lovrić, članico društva, in se udeležila slavnostne prireditve ob 10. obletnici konzulata R Slovenije v Novem Sadu in 25. obletnici DS Kredarica. V ponedeljek pa si je z učiteljico

Tatjana Bukvič ogledala središče Beograda, nato pa se je vrnila v domovino.

Po obilnem kosilu za vse aktivne udeležence je sledilo slovo. Druženje je steklo nemalo novih prijateljstev, zato slovo ni bilo lahko. Organizatorji pa so najbolj zadovoljni

ob dejstvu, da so se imeli otroci lepo in da so dosegli cilje, ki so si jih zastavili. Vse to jim daje voljo in željo po ohranitvi in nadgradnji sedaj že večletnega projekta Beremo s Slovenijo v Rumi.

Tatjana Bukvič

VELIKA NOČ

V veliko zadovoljstvo mi je bilo pripraviti in voditi delavnico za otroke z naslovom VELIKA NOČ.

Ideja je bila, da otroci spečejo kekse v obliki jajca in zajčka ter jih pečene okrasijo s pisano glazuro.

Pred tem so morali okrasiti male škatle iz kartona, ki so služile kot košarice za okrašeno pecivo. Motivi na škatlah so bili preslikani detajli tradicionalnih pisanih jajc (pirhov) iz Slovenije. Ob delu so učenci spoznavali tradicijo praznovanja

praznika v Sloveniji: hrana, ki jo v teh dneh pripravljamo in zaužijemo, otroške igre, ki se jih igrajo otroci, načini barvanja jajc, simbolika...

Spremljati, kako so bili otroci voljni poslušati in sodelovati, je bilo zame pravo uživanje. Največje in resnično veselje so pokazali, ko smo začeli s pripravo testa, ki ga je bilo potrebno

zamešati, izvaljati, oblikovati, speči in okrasiti. Pisanih mrvic iz čokolade je bilo povsod dovolj, tudi v ustih udeležencev. Vsem je ostal lep spomin in nasmeh na licih, ki so ga lahko odnesli domov: škatla, v kateri so bili kekci za domače in prijatelje.

Je še kaj lepšega, kot učenje ob igri in druženju?

Desanka Stefanović

DOBRODOŠLI MED NAMI!

Vsaka skupnost ima svoje praznike, katerih se njeni pripadniki že vnaprej veselimo – spomladi slavimo ženske

in mame, poleti obletnico ustanovitve društva, jeseni dobro letino, pozimi pridne otroke in še toliko drugega. Vmes pa se vsako leto zgodijo še mnogi drugi veseli, srečni dogodki, kakršni so tudi rojstva otrok, novih članov društva. Ker skupne sreče ni nikdar preveč, tokrat uvajamo novo rubriko Biltena, v kateri prisrčno pozdravljamo prihod novih ljudi na ta svet in med nas.

26. marta 2022 se je rodila ANIKA NIKOLIĆ, zdrava in vesela deklica. Želimo ji vse najboljše in iz srca čestitamo njenim staršem IVANI TOMAŠEVIĆ NIKOLIĆ in DRAGANU NIKOLIĆU.

Če je tudi vaša družina obogatilo novo bitje, vas vabimo, da nam to sporočite, da se bomo lahko veselili z vami.

Za vso pomoč se prisrčno
zahvaljujemo:

Uradu Republike
Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu

Ministrstvu za
izobraževanje, znanost in
šport Republike Slovenije

Nacionalnemu svetu
slovenske narodne
manjšine

GLASBENA SEKCIJA V DRUŠTVU SAVA

Devetčlanska glasbena skupina nam prinaša duh tradicionalnih slovenskih pesmi

V letu za nami, ki sta ga zaznamovala boj proti največji planetarni pošasti in sprememba življenjskih in delovnih razmer na vseh družbenih področjih, je tudi v Društvu Sava prišlo do sprememb dejavnosti. V takih razmerah smo iz potrebe po nečem, kar bi izboljšalo delo društva in naredilo prijetnejše vzdušje, prišli na idejo, da ustanovimo glasbeno skupino, ki naj bi zbrala vse navdušence določene uglašenosti in afinitete s glasbenega področja. Poleg zbiranja, druženja in krepitve vezi med člani v takšnih razmerah, je bil naš cilj ohranjanje tradicionalnih vrednot slovenskih ljudskih pesmi in kulture, z željo, da jih približimo našim članom, ter pričaramo skozi glasbo in pesem. Poleg tega sta potrebo po tovrstni sekciji v okviru društva prepoznala vodstvo in predsednik Društva, Saša Verbič, s podporo katerega je bila skupina pred dobrim letom dni formirana. Iztočnica ali »nidus« skupine – na začetku kot instrumentalni duet kitare (dr. Boris Seničar in moja

malenkost), s prihodom mladega, glasbeno izobraženega in nadarjenega pianista, Živojina Mladenovića, je prerasel v tričlansko sestavo, da bi s časom, s prihodom glavnih in spremljevalnih vokalov, je skupina dobila standardno obliko, ki danes šteje devet članov. Poleg nepogrešljivih vokalov: Jasmina Lamovec, Sanja Bogdanović-Sekulić in Ivana Stefanović, so tu še Eržebet Bikar-Stojić, diplomirana vokalna solistka in estradno-glasbena umetnica; Ljiljana Lipold, pesnica in romantka uglajenega glasu, ki pretvarja literarno liriko v glasbo, ter Dušan Milović, v čigar poklic sodijo tudi različna potovanja in so nam njegove izkušnje iz alpskih in mediteranskih držav veliko pomenile v določanju načina izvajanja skladb. Izvajanje skladb smo zasnivali na večglasovom petju, primu, terciah, triolah, durskih in pentatoničnih lestvicah, poleg ostalih, obveznih 2/4 in 3/4 ritmih, ki so odlična podlaga za ples in improvizacije s pridihom zahodne rok in kantri glasbe. Glasbeni repertoar smo prilagodili geografski, oziroma glasbeni heterogenosti Slovenije. Ta dominantno zajema tradicionalne slovenske narodne in zabavne pesmi, polke, valcerje, starogradske pesmi in šlagerje, primorske ter pesmi z Jadrana, nekatere med njimi pa redno izvajamo na naših srečanjih: Pojdimmo na Štajersko, Terzinka, Dan ljubezni, Marina, Bledi Mesec, Siva pot, itn. Repertoar zajema tudi ljudske in zabavne pesmi iz Srbije in vseh krajev nekdanje SFRJ. Cilji za prihodnost so nam unapreditev sodelovanja z drugimi društvi slovenske nacionalne skupnosti v R. Srbiji in izven nje, skozi obiske in nastope ter skozi sprejem novih članov. V tem smislu so »vrata« naše vesele skupine vedno odprta za zainteresirane člane. Nenazadnje, ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem, ki so pomagali in podprli ustanavljanje in delo naše glasbene skupine. Z željo po nadaljevanju našega druženja in sodelovanja v zdravju in dobrem raspoloženju vas vse lepo pozdravljam. Na zdravje!

Dr. Ivan R. Praznik
Prevedla: Snežana Goršek

SPLETNI PORTAL »SLOKULT.INFO«

Slokult.info, platforma za obveščanje in promocijo aktivnosti slovenskih kulturno-umetniških društev v Srbiji, predstavlja prostor za promocijo slovenske kulture in umetnosti prek delovanja društev Slovencev in

slovenskih združenj v Srbiji. Portal je namenjen slovenski narodni manjšini v Srbiji in vsem ostalim zainteresiranim za kulturo in umetnost. Slokult.info ponuja možnost za promoviranje in pozivanje javnosti na vse dogodke, ki jih organizirajo slovenska društva, in promocijo slovenskih umetnikov, ki delujejo in ustvarjajo v Srbiji. Dobrodošla vsa slovenska društva k sodelovanju – naj se dobra praksa daleč sliši. Portal »slokult.info« podpira Nacionalni svet slovenske narodne manjšine.

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,
tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Sposojenke in tujke

Latinske izraze v izvorni obliki (npr. *ad acta*, *lapsus*, *per se* itd.) navadno uporabljamo predvsem z namenom poudarjanja vsebine sporočanja. Nasprotno so latinske sposojenke postale ključni del našega vsakdanjega sporazumevanja, z njimi se srečujemo tudi v pogodbah, so nenadomestljive v politično obarvanih govorjenih in pisanih publicističnih besedilih, pri zdravniku pa se slej ko prej srečamo z **diagnozo** in **receptom**, na podlagi katerega se odpravimo v **apoteko** po **medikamente**, kjer nas **farmacevt** seznani tudi z njihovo **aplikacijo**.

Latinske sposojenke uporabljamo (ali pa jih slej ko prej kateri od naših sogovornikov) in jih pogosto preberemo v besedilih s posebnim namenom. Njihov pomen lahko pogosto razberemo iz sobesedila, najverjetneje pa vsake od njih sami ne bi znali razložiti.

V nadaljevanju si pogledimo nekaj takšnih latinskih sposojenk, s katerimi se pogosto srečujemo v medijih, uradnih besedilih ali pa zgolj v pogovoru (v službi, pri notarju ipd.) ter jih tudi sami uporabljamo, ne da bi vedeli, kaj v resnici pomenijo.

Tujka	Slovenski izraz
hipoteka	zastavna pravica na nepremičnini (sredstvo za zavarovanje posojila), ki se vpiše v zemljiško knjigo
imuniteta	izvzetost iz pravnega, sodnega reda (diplomatska, poslanska)
intervencija	ukrepanje
kataster	uradni seznam, popis (npr. nepremičnin)
kavcija	varščina
klavzula	pridržek, poseben dogovor (npr. v pogodbi)
likvidacija	ukrep ob prenehanju (družbe, podjetja): razdelitev premoženja, poplačilo upnikov

Tujka

Slovenski izraz

mandat

naročilo, pooblastilo (npr. poslancu s strani ljudstva)

nostrifikacija

priznanje spričeval in akademskih stopenj, pridobljenih v tujini, v domači državi

prokurist

pooblaščenec za izvajanje določenih dejanj (s strani podjetja)

ratifikacija

izjava o priznavanju meddržavne ali mednarodne pogodbe kot obvezujoče za državo

Kakšne sposojenke poznamo?

Za sposojenke velja, da jih uvrščamo med prevzete besede. Glede na stopnjo prilagojenosti slovenščini ločimo:

- **citatne besede** (so neprilagojene in niso del slovenščine, pišemo in izgovarjamo jih v tujem jeziku – npr. *cash and carry*),
- **tujke** (so deloma prilagojene slovenščini, ohranjajo tuji zapis, uporabimo pa naša slovnična pravila in izgovorjavo – npr. *pick-up*) in
- **sposojenke** oziroma izposojene besede (so povsem prilagojene slovenščini, temu primerno jih zapisujemo, izgovarjamo in uporabljamo domača slovnična pravila – npr. *pavza*).

Pravila za rabo sposojenk

Pravila uporabe sposojenk, tako iz latinščine kot iz drugih tujih jezikov, v govornih in pisnih besedilih niso posebej določena, lahko jih uporabljamo povsem enakovredno domačim besedam. Nekateri so se celo tako zakoreninile v slovenščino, da njihove domače ustreznice sploh nimamo, npr.: *kultura*, *avtomobil*, *restavrador*.

Za določene celo mislimo, da so domače besede, ker jih že dolgo uporabljamo, pa to niso. Nekateri namesto slovenskih ustreznih raje uporabljajo sposojenke, ker se jim zdi tako njihov način govornega in pisnega sporočanja bolj učen (priporočljivo je, da pazimo, da s prekomerno uporabo ne izpademo vzvišeno), spet drugi poudarjajo uporabo domače besede oziroma ustreznice, če ta obstaja, z željo ohranjanja pristnega maternega jezika. Vsekakor pa se je najbolje držati ene od izbranih oblik, ne pa uporabljati malo eno, malo drugo.

<https://www.leemeta.si/blog/v-srediscu/sposojenke-kako-dobro-jih-poznate>

Priredila: Danijela Stojnić

PSIHOLOŠKI KOTIČEK

Kako preživeti krizo in živeti vredno življenje?

Raziskave kažejo, da se povsod po svetu večja števila ljudi, ki imajo težave z duševnim zdravjem. Anksioznost, depresija, težave z različnimi vrstami odvisnosti... Vse to narašča! Glede na to, kaj nam je Kovid vzel in prinesel, bi rekli, da niti ne gre za nek čudež. Dve leti smo čakali, da se konča, se vrne v normalno življenje brez vseh teh skrbi in izgub. Ravno ko se je pandemija umirila, se je začela vojna v Ukrajini in z njo novi strahovi in skrbi. Zato ni čudno, da ljudje na celim svetu postajajo vedno bolj anksiozniji in depresivni. Vprašanje je, ali bo vse to minilo, ko minejo krize. Čeprav vsi upamo, da bo, je zaskrbljujoče dejstvo, da so te težave rastle še pred omenjenimi krizami.

Kako potem preprečiti nadaljnjo rast? Ali lahko kaj storimo za negovanje duševnega zdravja? Vsekakor ja! S tem v mislih vam bom skrozi naše glasilo in Psihološki kotiček predstavila nekaj tehnik, ki jih znam uporabljati in jih na podlagi strokovnih in osebnih izkušenj poznam.

Ker se šele spoznavamo, bom povedala nekaj o tej izkušnji. Sem Tijana Mirović, doktorica psiholoških znanosti, nekdanja izredna profesorica na fakulteti, danes psihoterapevtka z 20 letnimi izkušnjami, pedagoginja in supervizorka kolegom iz vseh držav nekdanje Jugoslavije, Grčije, Bolgarije in Egipta. Naša prva zgodba bo zgodba o vrednotah in delu življenje v skladu z njimi.

Zakaj so vrednote in zgodbe o vrednotah pomembne? Mnogi strokovnjaki za duševno zdravje menijo, da so ljudje danes bolj depresivni, ker ne izdolpunjejejo svojih vrednot. Življenje se nam je vsem pospešilo in se v veliki meri skrčilo na poslovne in zasebne obveznosti. Časa zase in drage ljudi je vedno manj, vedno več pa imamo občutek, da se le vrtimo v stresnem, nesmiselnem in praznem „dnevu svizcev“. Kako najti čas zase, kako uravnavati stres in uživati

življenje so postale najbolj pomembne psihološke teme, o katerih se največ piše.

Če je to vaša tema, vas vabim, da naredite naslednjo vajo. Za začetek ocenimo, katere so vaše življenjske vrednote, torej ideje, koncepti in dejanje, ki vaše življenje polnijo z vrednostjo in pomembnostjo. Začnite z branjem desetih vrednot, ki so ponujene spodaj, in na lestvici od 0 (zame sploh je vsako od teh področij za vaše življenje – ali in za kaj meri vašo življenjsko vrednost. Deset vrst vrednot je: partnerstva, starševstvo, družina v širšem smislu, prijatelji in državno življenje, delo, izobraževanje in učenje novih stvari, rekreacija in zabava, duhovnost in vera, skupnost in družbena angažiranost, oskrba samega sebe (telesna dejavnost, prehrana, sprostitvev itd.). Zdaj si oglejte tista področja, ki ste jih ocenili s 6 do 10, in na to razmislite, ali še bolje, preštete, koliko dejavnosti ste imeli v zadnjem tednu, ki so povezane s to vrednostjo. Na primer, če ste visoko ocenili skrb za se, kajste storili da ste poskrbeli za se. Koliko časa ali truda ste vložili v izpolnjevanje aktivnosti povezanih s tem področjem? Pomislite, ali ste s tem številom dejavnosti zadovoljni ali potrebujete več. Če niste zadovoljni, pomislite na vsaj eno konkretno stvar, ki jo lahko naredite na tem področju. Vzemite si čas in skrbno načrtujte svoje dejanje. Bolj podobno ko načrtujete, večje su vaše možnosti za to. Torej, namesto "Našel bom več časa zase", recite (ali še bolje napišite kot odločitev) "v petek ob 16.30 grem na polurni sprehod ob Donavskem pristanišču". Načrtovanje konkretnih dejanj v zvezi s pomembnimi vrednotami prispeva k izhodu iz utečenega kroga in s tem k bolj izpolnjenemu in smiselnemu življenju. Ob istem času, pa prispeva k boljšemu soočanju s stresnimi in manj zaželenimi situacijama v življenju. Srečno! Uživate v naslednjem tednu in v življenju!

Dr. Tijana Mirović

Prevedla: Julijana Slavković

Tehnike sproščanja

Vsakdanje delo, bodisi, če delamo z ljudmi (psiholog, pedagog, andragog, učitelj, vzgojitelj, zdravnik...) ali pa individualno delo, ki zahteva visoko stopnjo koncentracije, dostikrat lahko izčrpa posameznika ter pri njemu zbujajo občutek izgorelosti, brezmočnosti, včasih tudi obupa in žalosti. Zato je pomembno, da prepoznamo trenutek, ko vsakdanja obremenjenost z delom preseže individualno, običajno mejo prenašanja stresa.

Za zmanjšanje stresa sta pomembni tako pasivno kot aktivno sproščanje, kateri bom predstavila v nadaljevanju:

Pasivna sprostitvev

Med osnovne strategije samopomoči štejemo kakovostno prehrano,

skrb za fizično in zdravje na splošno, dovolj spanca, kakovostni in spodbujajoči socialni stiki, počitek... Primeri pasivne relaksacije so spanje, sprehod, branje, poslušanje prijetne glasbe, pogovori s prijatelji ipd.

Aktivna sprostitvev

Tehnike sproščanja, ki poudarjajo skrb zase z namenom preprečevanja stresa in občutka izgorelosti so:

1. Mišično sproščanje
2. Avtogeni trening
3. Meditacija
4. Joga
5. Telovadba
6. Različne tehnike globokega dihanja
7. Vodena vizualizacija
8. Aromaterapija itd.

Cilj vseh tehnik sproščanja je da spravijo ves organizem v stanje umir-

jenosti. V zahvalo svoji enostavnosti in medicinsko dokazani učinkovitosti, je aktivno sproščanje najučinkovitejši način za zmanjšanje anksioznosti, napetosti, panike, stresa...

Z obvladovanjem tehnik sproščanja, se učimo sproščanja v vseh okoliščinah in jih lahko uporabljamo kot način "prve pomoči" v razmerah, ki lahko izzovejo takojšnjo zvišano napetost (anksioznost, fobija, panika, stres), in to na način da:

- se zmanjša število srčnih uripov
- se upočasniritem dihanja
- se zniža krvni tlak
- se zmanjša mišična napetost
- se upočasni prebava in poraba kisika
- se upočasni analitično mišljenje

Priredila: Danijela Stojnić, psihologinja

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Rajželjčev pečenjak

Sestavine: 2 rajželjca, sol, poper, 4 dl mleka, 6 jajc, 10 dl olja ali masti, peteršilj

Kuhan rajželjč na drobno zrežemo. V skledo damo mleko, jajca, na drobno sesekljan peteršilj, poper in sol. Premešamo in dodamo zrezan rajželjč. V ponvi segrejemo maščobo. Nanjo stresmo rajželjč in zavrnamo s kuhalnico, da je po vsej ponvi enako na debelo. Pečemo 20 do 30 minut. Pečen rajželjč zvrnemo na krožnik, ga raztrgamo in ponudimo s kuhanim krompirjem in solato.

(Pripomba: rajželjč pri teletu je isto kot vamp pri govedu)

Kislica s špinačo

Sestavine: ½ kg listov kislice, ½ kg špinače, 15 dag masti, 10 dag črnih drobtin, šopek drobnjaka, goveja juha ali krompirjevka, 1 dl kisle smetane

Očiščeno in oprano kislico in špinačo dušimo z majhno količino vode. Ko listi upadejo, jih odcedimo in

sesekljamo. V kozici segrejemo mast, na njej prepražimo drobtine. Ko malo zarumenijo, dodamo na drobno zrezan drobnjak ter seseklano kislico in špinačo. Premešamo in zalijemo z govejo juho, krompirjevko ali vodo, v kateri smo dušili liste. Izboljšamo s kislo smetano in soljo. Serviramo kot prikuho.

Ajdovi vzhajanci

Sestavine: 4 dag kvasa, sol, 1/2 kg bele moke, ½ kg ajdove moke, mlačna voda, ocvirki za zabelo

Postavimo kvas z malo mlačne vode in moke. Ko vzide, zamesimo testo in ga damo vzhajati. Vzhajanega damo na dobro pomokano desko in oblikujemo svaljek. Skuhamo ga v slanem kropu. Kuhanega nato previdno vzamemo iz vode in zrežemo na rezine, ki jih zabelimo z ocvirki. Iz testa lahko naredimo tudi več manjših svaljkov.

Vzhajance ponudimo k mesu, zelju, repi in drugi zelenjavi, pa tudi kot samostojno jed s solato.

Pripravila: Danijela Stojnić

OB SVETOVNEM DNEVU ČEBEL

Svetovni dan čebel se obeležuje 20. maja, in pobudnica za določitev tega datuma je Slovenija. Čebelarstvo je v Sloveniji zelo visoko razvito in je pomembna veja gospodarstva. Generalna skupščina Združenih narodov je 20. decembra 2017, na predlog Slovenske čebelarke zveze ta dan razglasila za Svetovni dan čebel.

Na severni polobli je največji razvoj čebel tekom maja. Na ta dan se je v 18. stoletju rodil Anton Janša, začetnik in učitelj modernega čebelarstva. Letos je Veleposlaništvo Slovenije, v sodelovanju s podjetjem Super Natural in

Danes Slovenija in z njo ves svet petič obeležuje svetovni dan čebel, ki ga je Generalna skupščina OZN razglasila 20. decembra 2017. Leto 2022 je evropsko leto mladih, zato je glavna tema letošnje obeležitve mladi in čebelarstvo. Glavni namen svetovnega dne čebel je ozaveščanje svetovne javnosti o pomenu čebel in ostalih opravevalcev za človeštvo, v luči prehranske varnosti in globalne odprave lakote ter skrbi za okolje in biotsko raznovrstnost.

Prevzeto s FB strani Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu

Nizozemskim veleposlaništvom, organiziralo obisk skupnega projekta Medonosni vrt in čebelnjaki. Ob tej priložnosti smo se bližje seznanili s pomenom čebel in kako pomembne so.

Beograjski čebelarji so pripravili edukativno uro o teh pridnih bitjih, in so omenili, da je pomemben tudi najmanjši prispevek k zaščiti čebel. Treba je posaditi medonosne rastline, kot je sivka, ognjič, materina dušica in žajbelj, ob tem pa poskrbeti za to, da se te rastline ne špricajo s strupenimi izdelki. Nenehno je treba delati na ozaveščanju ljudi o pomenu čebel, saj jih les kupaj lahko zavarujemo.

Ikonija in Ksenija Popović
Prevedla: Maja Đukanović

MOJI SPOMINI - *Neva Milovanović*

Slovenijo, jaz, v mešanem zakonu, z dvema skoraj odraslima sinovima, pa sem ostala v Beogradu. O teh devetdesetih bi lahko veliko povedala, ampak kot je napisal Pekić, gre za "godine koje su pojeli skakavci".

Društvo Sava je zame bilo čudovito darilo, spoznala sem zanimive ljudi, ki so preko svojih prednikov povezani s Slovenijo, a ljudi, ki so se, tako kot jaz preselili v Srbijo pred nekaj desetletji, pred osamosvojitvijo Slovenije in tu ostali, je bilo malo. Spoznali smo se v Društvu. Pogovarjali smo se v maternem jeziku, tolažili drug drugega zaradi težav, se pogovarjali o občutku oddaljenosti od svoje matice, bili iskreni, saj smo podobno doživljali tiste čase. Pokojna Paula, potem Marija, Nuša, Ivana, Milojka, Biserka, Milka in jaz smo se se bolj povežale. Nuša nam je nadela vzdevek "Micke".

Veselila sem se vsake srede in

vsakega druženja. Največ mi je pomenilo petje narodnih pesmi, sedeli smo ob dolgi mizi in peli, kakor smo pač znali. Lepo nam je bilo. To so bili začetki naše Pojoče družbe, zbora, ki je kmalu zaživel z namenom negovanja in ohranjanja slovenske ljudske pesmi, ki živijo v srcu vsakega Slovenca. Ob petju naših starih ljudskih pesmi me misli odpeljejo v moje otroštvo, k mojim že več let pokojnim staršem, vidim očeta, ki ob nedeljah popoldne spremlja nastope zborov z raznih koncev dežele, počutim se bolj povezana z mojim rojstnim krajem. To so moji prvi spomini.

Društvo Sava ima zame velik pomen, saj se v teh naših prostorih ob druženju z ljudmi povezanih s Slovenijo, počutim zelo dobrodošlo, zelo domače. In to res ni malo, je ena vrsta pripadanja.

Neva Milovanović

Od mojega prihoda v Društvo Sava je minilo že skoraj šestnajst let, toda še vedno mi je v spominu dan, ko sem po naključju izvedela, da v Beogradu deluje društvo Slovencev in to že kar nekaj let. Močno sem si želela srečanj in pogovarjanja v maternem jeziku, z osebami, ki so se mogoče, tako kot jaz, rodile in se izobraževale v Sloveniji, se že kot odrasle preselile v tedaj drugo republiko ter si tu ustvarile družino.

Devetdeseta leta so bila, milo rečeno neprijazna, glede na to, da so Srbiji bile uvedene sankcije, da je inflacija bila ogromna, vsakdanje življenje pa grozno. Slovenci, moji sodelavci, so se večinoma vrnili u

NA PLANINCAH...

OBISKALI SMO VRŠČAC

Člani Društva Slovencev Sava se že dlje časa ob vsakem rednem druženju sprašujejo o ekskurziji in druženju v naravi. Seveda smo vsi, skoraj dve leti, v pogojih izolacije zaradi virusa Covid 19 pogrešali druženje. Po omilitvi ukrepov zaščite pred virusom je predsednik Društva Saša Verbič dal pobudo za načrtovanje izleta. Začeli smo s pripravami za organizacijo potovanja. Po posvetu s prijatelji iz Društva Slovencev Kula iz Vršca smo se odločili za izlet v to mesto vina in njegovo slikovito okolico. Naš član, planinski vodnik Mirko, je izdelal natančen načrt izleta, ki je zajemal ogled večine znamenitosti Vršca, čudovitega in večnacionalnega banatskega mesta s prekrasno okolice. Podrobnejšega programa v napovedi izleta nismo predstavili, menili smo, da bi to za naše člane bilo preveč stresno. Naš prijatelj Zdravko Starc, dolgoletni predsednik DS "Kula" - Vršac, se je ponudil za gostitelja.

Zaradi beograjskega maratona je bil odhod avtobusa namesto iz centra mesta - s Studentskega trga - prestavljen na parkirišče pri Športnem centru Gale Muškatirović - 25. maj. Ne glede na težke pogoje prihoda so vsi prijavitelji prispeli pravočasno na kraj odhoda avtobusa. Skupaj nas je bilo 47.

Na pot smo se odpravili ob načrtovanem času. Vreme je bilo lepo in sončno. V Vršac smo prispeli malo po deveti uri. Gostitelj nas je pričakal pri rimskokatoliški cerkvi Sv. Gerharda. Po prejšnjem dogovoru nas je odpeljal v prostore DS »Kula«, ki so v neposredni bližini. Tam nas je sprejela in pozdravila predsednica društva Snežana Vidergar. Po okrepčilu smo se odpravili na ogled mesta.

Okoli desete ure smo se odpravili na vodeni ogled in predstavitev cerkve Sv. Gerharda. Ta neogotski tempelj je simbol mesta Vršac, tretji največji na Balkanu, zgrajen leta 1863. Že od svojega začetka je bil simbol strpnosti in enotnosti med Vrščani. Okrašeni stolpi templja krasijo panoramo mesta. Notranjost cerkve je bogato okrašena z izrezljanim pohištvom, okrašena s stenskim in oltarnimi slikami, uokvirjenimi z lesom v rezbarstvu. V cerkvi svetega Gerharda so nas še posebej navdušile orgle, ki so stare več kot stoletje in se uporabljajo tudi danes.

Po enournem ogledu cerkve Sv. Gerharda smo z našim gostiteljem odšli v mestni muzej. Mestni muzej Vršac sodi med

najstarejše muzeje v Srbiji. Nahaja se v stavbi Concordia in je ustanovljen leta 1882. Najprej smo obiskali vinski oddelek. Vsak od nas je v bogatih postavkah našel nekaj zanimivega. Po odhodu iz muzeja so naši mlajši člani splezali na starinska kolesa, ki so postavljena na ogled in se tako fotografirali.

Do lekarne smo šli po stopnicah. Gre za prvo lekarno v Vršču, odprto leta 1784 pod imenom Kod Spasitelja (Pri Rešitelju). Lekarna premore več postavk. Največjega zanimanja našega ženskega članstva so bila deležna stara zdravila, ki so vsa rastlinskega izvora. Po ogledu lekarne naj bi si ogledali znamenito Romunsko pravoslavno cerkev, ki izstopa z rumeno klinker opeko in rdečimi strehami. Bilo je zelo toplo in več članov se je pritoževalo nad utrujenostjo, zato smo obisk že drugič prestavili. Odpravili smo se v center v kavarno, na oddih in kavo. Na drugi strani ceste je čudovit trg, kjer potekajo znameniti Dnevi trgatve. Po počitku smo se sprehodili mimo Mestne hiše – Magistrata, ki je bil nekoč simbol združitve srbskega in nemškega Vršca. V bližini nas je čakal avtobus.

Peljali smo se po hribu, poleg znamenitih vinogradov proti parkirišču. Ogledali smo si cerkev Sv. Teodorja Vršaškega. Leta 1594 je vladika Teodor Nestorović dvignil upor proti Turkom. Po propadu upora so ga Turki živega odrli in ubili. Razglašen je bil za svetnika in v njegovo čast je bila zgrajena ta cerkev. Za obisk te znamenitosti nismo imeli dovolj časa. Pot nas je peljala mimo cvetočih dišečih akacijev. Prišli smo do parkirišča pod mestom Vršac in smo se razdelili v dve skupini. Manjša skupina je ostala v senci ob informacijskem centru, večja pa se je odločila, da se po zelo strmi cesti odpravi do trdnjave Vršac. Trdnjavo Vršac, imenovano tudi Vršaški grad, poznamo kot Vršaški stolp, ki se nahaja na vrhu hriba na 399 m nadmorske višine in se vzdiguje nad Banatsko ravnino. Zgradil jo je despot Đurađ Branković leta 1439. Ta utrdba je simbol mesta in njena podoba je del grba Vršca. Od celotne utrdbe je najbolje ohranjen Donjon stolp, visok 20 m. Večina naših članov se je povzpela na vrh stolpa, od koder je čudovit razgled na mesto in dobršen del Banata. Ta kraj je znan tudi po tem, da je zaradi vetrov, ki tam pihajo, kraj, kjer vzletajo jadralna padala. Imeli smo priložnost spremljati njihov vzlet in kroženje pisanih padal visoko zgoraj.

Ura je že bila poldan in čakali so nas številni ogledi. Preskočili smo izlet do samostana Središte in vzpon na Gudurički vrh.

Na pobočju Vršaskih gora se nahaja vas Gudurica, blizu meje z Romunijo in 15 km od Vršca. Okoli je veliko vinogradov. Tradicija gojenja vinske trte je zelo dolga - stoletja nazaj, iz rimskih časov. V tem času so v Gudurici živeli različni narodi, Nemci iz vinogorja Nemčije, nato Slovenci, Makedonci, kasneje še drugi iz nekdane Jugoslavije. V Gudurici je nekoč živelo 24 narodov, vse pa jih je povezovalo gojenje vinske trte. Številne hiše so stare »švabske« hiše s kletmi. Skoraj vsaka hiša v tej vasi ima vinsko klet. Vas je bogata s starimi in zelo dobro ohranjenimi kleti, kjer še danes pridelujejo kakovostna vina. Prej smo se še dogovorili, da gremo v klet "Bahus" na lahko malico in degustacijo vin. Ambient kleti je zelo prijeten s čudovito teraso s pogledom na prostorno trato. Gostitelj Ivan nas je lepo sprejel in odpeljal v klet, kjer je veliko vinskih posod. Na kratko je

predstavil zgodovino kleti in tehnologijo pridelave vina. Vsaka posoda ima etikete z imeni vin. Po tem smo šli v degustacijsko sobo. Presenečenje za naše člane je bila degustacija več vrst žganja. Sledila je degustacija vin. Razpoloženje se je bistveno izboljšalo, morda pod vplivom žganja. Poskusili smo več vrst belega in dve vrsti rdečega vina. Med degustacijo je gostitelj opisal značilnosti posamezne vrste vina. Ob koncu degustacije, ki je trajala, so se člani naše glasbene skupine lotili petja, pesmi pa se je pridružilo tudi lepo število članov. Razpoloženje je bilo res dobro. Ker pa je minilo že veliko časa, smo morali iti naprej. Na poti nazaj smo zgrešili cesto, po kateri smo prišli, zato smo se zapeljali po ozki vinogradniški cesti. Imeli smo priložnost videti prostranost vinograda. Prispeli smo v Vršac in se odpravili do Stolinice - pravoslavne cerkve iz leta 1785. Veselili smo se obiska cerkve in slik najbolj cenjenega slikarja Paje Jovanovića. Ampak ker je

bilo že pozno je bila cerkev zaprta in ta obisk ostaja že drugič. Nasproti cerkve je Sodišče banatske škofije iz leta 1757. Stavbo so prenovili v neorenesančnem slogu ter dodali tri stolpe. Dvor v prevodu pomeni palača, na videz pa je videti kot majhen grad. Vrt palače je urejen na francoski način, z dvema vodnjakoma in je obdan z baročno ograjo. Obisk te veličastne palace ni mogoč, zaradi notranjih del. Tudi to ostaja za drugič. Pred Palačo smo se poslovili od našega gostitelja Zdravka. Pot smo nadaljevali proti Beogradu in okoli pol osmih zvečer prispeli nazaj. Ob ločitvi so se številni zahvalili za izlet in izrazili željo, da bi izletov v prihodnje bilo več.

Mirko Detiček

Prevedla: Tamara Petrović

Fotografije: Branko Zorko

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik, Ivana Mandić in Branko Zorko

Prevod in lektura: Maja Đukanović, Tatjana Bukvič, Snežana Goršek, Tamara Petrović, Lidija Čolić in Julijana Slavković

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković in Jasmina Pucarević

Bilten je brezplačen. Izdajanje Biltene financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo

osebno mnenje avtorjev, ki ni nujno enako mnenju uredništva. Delo v Biltenu je volontersko.

CIP - Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu
ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)
COBISS.SR-ID 140641548